

**Bir əsrə yaxındır ki, Azərbaycan radio-
su yol gəlir. Bu yola qısa da olsa nəzər
salsaq yerinə düşərdi. Əvvəlki illər bu sa-
hədə bəzi işlər görülsə də ölkəmizdə
müntəzəm radio verilişləri 1926-cı ilin 6
noyabrında başlayıb. Elə həmin ildə
Azərbaycan Həmkarlar İttifaqı Şurasının
Mədəniyyət şöbəsi və Radio Bürosu üç
aylıq radiotələmatçı hazırlamaq üçün kur-
slar təşkil edib. Beləliklə, Azərbaycan
mətbuatı kimi, radio da dövrün ab-hava-
sına uyğun təbliğat və təşviqat alətinə
çevrilsə də, dahi Üzeyir bəyin xeyir-duası
ilə ilk addımlarını atan radiomuz hər za-
man milli-mənəvi dəyərlərimizi qoru-
mağa, yaşatmağa can atıb və sovet
dövrü qismən buna nail olub.**

mədi. "Mürgü vuran cəmiyyətin silkələnmə-
sində, siyasi həyatın canlanmasında, cə-
miyyətdəki ətəlet buzunun sındırılmasında"
bir mayaq rolunu oynadı radiomuz. Həmin
illər radiomuz öz inkişaf tarixində ən yük-
sek inkişaf mərhələsini keçərək, sovet rej-
minin əsil mahiyyətini açıb cəmiyyətə gös-
tərdi. Radionun redaksiyalarında aparılan
struktur dəyişiklikləri bir sıra konseptual
problemlərin həllinə çox böyük təkan verdi.
Beləliklə, Azərbaycan radiosu Sov.İKP-nin
kütləvi təbliğat-təşviqat vasitəsi rolundan çı-
xaraq, əsl xalq tribunasına çevrildi. Yeni ve-
riliş layihələri gerçəkləşdirildi və dinləyici
rəğbətini qazanan proqramlar meydana gəl-
di. Həmin illər Azərbaycan radiosunun hə-
yata baxış prizmasını, yaradıcılıq çərçivəsi-

Yolu uzun, yükü ağır radiomuz

1932-ci ildə Üzeyir bəy
radiomuzun musiqi redak-
siyasına rəhbərlik edib və
Şərqdə ilk notlu orkestrini
yaradıb. Uzun illər keçmə-
sinə baxmayaraq, Üzeyir
bəy dühası, sevgisi bu
gün də Azərbaycan radio-
sunda yaşayır. Azərby-
can Dövlət Himnini hər
gün eşidərkən dahi Üzeyir
bəyi xatırlayırıq. 1930-50-
ci illərdə Azərbaycan ra-
diosu həm kadr çatışma-
mazlığından, həm də tex-
niki bazanın natamamlı-
ğından əziyyət çəkərsə də 1941-45-ci illərdə
"ideoloji cəbhənin ən mühüm sahələrindən
birinə çevrildi". Hətta nəzəriyyəçi alimlərin
yazdığına görə, həmin illərdə "kütləvi məlu-
mat və təbliğat vasitələrindən heç biri əhatə
dairəsinin genişliyinə və operativliyinə görə
radio ilə müqayisə edilə bilməzdi". Ölkənin
hər yerində, radio qurğular qoyulmuş və
əhali müntəzəm olaraq Sovet Məlumat Bü-
rosunun materialları ilə məlumat alırdılar.
Bundan əlavə müntəzəm olaraq Moskva ra-
diosunun mühüm məlumatları tərcümə edi-
lərək Azərbaycan radiosunun efrində səslə-
ndirilirirdi. Bu proses gün böyü həyata kec-
irilirdi. Məhz müharibə illərində "35 kilovatlıq
radio stansiyası respublikanın ən ucqar ra-
yonlarını Bakını müntəzəm sürətdə aydın
əşitməsinə imkan verirdi". Belə stansiyalar
əsasən Qarabağda, Naxçıvanda və s. yer-
lərdə idi. 1960-cı ildə radiomuzun fəaliyyətində
bir çox dönüş oldu. Belə ki, radiojurnalistika
sahəsində kadr hazırlığına xüsusi diqqət
yeterilirdi və radio radiojurnalistikaya ma-
raq artıdı. Təbii biz bu gün Azərbaycan ra-
diosunun nəyinki, 60-70-ci illər, hətta 1980-
90-cı illər fəaliyyətinə zamanın tələb və tək-
lifi ilə baxsaq, çox bəsit görünər. Amma
bunlar o dövr üçün çox yüksək nəliyyətlər,
uğurlar idi. Məsələn, 1960-cı illər Azərby-
can radiosunun həyatındakı yeniliklər.
1964-cü ilin 15 oktyabrında "Araz" xəbərlər
və musiqi proqramları işə başladı və tez bir
zamanda milyonlarla dinləyicinin sevimli
proqramına çevrildi. "Araz"ın yaranışı Azər-
baycan radiosunun "proqramlaşdırma təcru-
bəsində yeni hadisə" idi. "Araz" "Son xə-
bələr"lə, daxili və xarici mövzuda icmallar-
la, maraqlı müsahibələrlə, reportajlarla və
musiqilərlə dinləyicilərinin görüşünə gəlirdi.
Əslində "Araz" Mayak" radio proqramının
yerli şəraitə uyğunlaşmış variantı idi. O,
"Mayak"dan informasiya-musiqi "xəttini
başlıca xətt kimi götürmüşdü". "Araz-1"
proqramı verilişlərinin maraqlı, sadə olması
ilə daha çox secilirdi. İnformasiya-musiqi və
yaxud məlumat-əyləncə xarakterli olan bu
proqramın ritmi başqalarından oynaqlığı,
maraqlı olması ilə seçilirdi. 1980-cı illərdə
informasiya axınının çoxalması ilə əlaqədar
olaraq proqramın həcmnin genişlənməsinə
səbəb oldu. 1988-90-cı illər hadisələri ölkə-
mizdə fəaliyyətdə olan bütün KİV-i "ideolo-
giya pərdələri altında mürgü vurmaqdan"
azad etdi və bu radiomuzdan da yan kec-

ni tamamilə dəyişdi. Dünya təcrübəsindən
bəhrələnərək tamamilə yeni bir medaya
çevrildi. Azərbaycan radiosu fəaliyyəti boyu
daim proqramlarını təkmilləşdirmək, dinləy-
cisi ilə daha yaxşı ünsüyyət qurmaq, onun
maraq dairəsini, sevgisini qazanmaq üçün
səy göstərib. Buna görə verilişlərinin kəmi-
yyət və keyfiyyətinə xüsusi diqqət yetirib,
dinləyicilərinin marağına, tələbinə, istəyinə
uyğun, maraq dairəsini nəzərə alaraq fə-
aliyyətini qurub. Bu proses bu gün də uğurla
davam edir. Çünki, bu gün Azərbaycan ra-
diosunun milyonlarla dinləyicisi var. 44-
günlük Vətən Müharibəsində də o böyük
Zəfərimizdə bütün mediamız kimi, radiomu-
zun da öz payı oldu. Azərbaycanın haqq işi-
ni, Azərbaycan gerçəkliyini dünya ictimai-
yyətinə çatdırmaq üçün bütün qüvvələrini sə-
fərbər etdi. Radiomuz cəbhə ilə bağlı xəbər-
ləri yalnız rəsmi mənbələrə istinad edərək
verir və müharibənin gətirdiyi gərgin günlər-
də əsgərlərimizdə ruh yüksəkliyi yaratmaq
üçün vətənpərvər verilişlərə üstünlük verir-
di. Bundan əlavə 44 günlük Vətən mühari-
bəsi dövründə Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin
Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin xarici
kütləvi informasiya vasitələrinə verdiyi
müsahibələr də televiziya ilə yanaşı
radiomuzda da öz əksini tapıb. Siyasi ic-
malçılar, şərhçilər Qarabağ probleminin ma-
hiyyətini açıq-aydın şərh edərək, Erməni-
stanı və onun himayədarlarını bütün dünya-
nın gözü qarşısında ifşa edirdilər. Doğrudur
burada bir verilişin, bir redaksiyanın işini
daha qabarıq vermək, xüsusi qeyd etmək
mənə dəz olmazdı. Çünki, həmin günlər
radiomuz bütövlüklə haqq işimiz uğrunda
sözü, söhbəti ilə mübarizə apardı, "vuruş-
du". Amma tarixi həqiqətin və ədalətin bər-
pa olunmasında radionun "Hərbi-və-
tənpərvərlik" redaksiyasının əməyini qeyd
etməmək mənə haqsızlıq olardı.

**Bir sözlə radiomuz o günlər bütün
fəaliyyətini o BÖYÜK "Qələbə"yə, "Zə-
fər"ə kökləmişdir. Həmişə qələbə sorağı
çatdırmaq arzusu ilə gününüzü, bayra-
mınızı təbrik edirəm; yolu uzun, yükü
ağır olan qələmədaşlarım.**

Sevil Həsənova
Multimedia və elektron
kommunikasiya kafedrası.
Filologiya elmləri doktoru, professor